

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

20 april 2005

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Jorgen Verstrepen en Filip Dewinter –

betreffende de behandeling van Vlaamse politieke partijen op de openbare omroep VRT

DAMES EN HEREN,

In 2001 zag de beruchte interne nota ‘De VRT en de democratische samenleving’ het licht. In de nota staat: “De algemene richtlijn moet duidelijk zijn: het Blok is geen politieke partij als een andere” en met aan het woord laten van Blok-vertegenwoordigers moet er “bijzonder omzichtig omgesprongen worden. Daarom is het verantwoord om ze in bepaalde politieke debatten en politieke – inclusief parlementaire – verslagen niet aan bod te laten.”.

Het is duidelijk dat de voornoemde nota tegen het toenmalige Vlaams Blok gericht was. Door het toepassen van de richtlijnen in deze nota wordt de decretaal verplichte neutraliteit van de openbare omroep met voeten getreden. De scheeftrekking in de aanwezigheid van het toenmalige Vlaams Blok, nu Vlaams Belang, in VRT-programma’s – die trouwens in verschillende studies bewezen wordt – werd hiermee in een nota zogenaamd gerechtvaardigd.

Recent werd de nota ‘De VRT en de democratische samenleving’ nog verstrakt. Zo wordt het onmogelijk voor VRT-journalisten om nog langer buiten de diensturen debatten te modereren zonder de uitdrukkelijke toestemming van het ‘college van hoofdredacteurs van de VRT’. Eveneens zal het niet langer één enkele eindredacteur zijn die kan beslissen over het al dan niet uitnodigen van een woordvoerder van het Vlaams Belang in een duidingsprogramma op de openbare omroep. Vanaf nu zullen het college van hoofdredacteurs van de VRT, de chef binnenland van de VRT-nieuwsredactie en de eindredacteur hierover hun zegen moeten geven. Dat alles heeft klaarblijkelijk te maken met het feit dat sommige journalisten van de openbare omroep in het openbaar duidelijk te kennen hebben gegeven dat het Vlaams Belang een mediabehandeling verdient die vergelijkbaar is met die van de andere Vlaamse partijen.

Een en ander maakt duidelijk dat de VRT zinnens is de grootste partij van Vlaanderen, volgens de cijfers van de verkiezingen voor het Vlaams Parlement van 2004, nog meer dan al het geval was, uit de programma’s op de openbare omroep te bannen. Nochtans behoort de verplichting tot onpartijdigheid en onafhankelijkheid van een openbare omroep niet enkel tot de fundamentele democratische beginselen, de onpartijdigheid is ook decre-

taal vastgelegd en ook in de rechtsleer terzake wordt er ruim aandacht aan besteed.

De aandacht voor onpartijdigheid en onafhankelijkheid is steeds in de wet- en decreetgeving inzake de openbare omroep aan bod gekomen. Al in de wet van 18 juni 1930, waardoor het N.I.R werd opgericht, stond in artikel 3: “De inlichtingen van het instituut geschieden in een geest van volstreckte onpartijdigheid.”. In artikel 2, §1, van de wet van 18 mei 1960 over de BRT lezen we een gelijkaardige zinsnede: “De nieuwsuitzendingen worden in een geest van strenge objectiviteit en zonder enige voorafgaande censuur van de regering gehouden.”.

In de loop der jaren zal de term ‘onpartijdigheid’ vervangen worden door de term ‘objectiviteit’, onder meer onder impuls van voormalig minister Harmel. Die wees erop dat objectiviteit niet gegarandeerd wordt door de afwezigheid van ideologische strekkingen in de betreffende instituten maar, integendeel, door de aanwezigheid van verschillende strekkingen naar verhouding van hun electorale macht.

Als de bevoegdheid over de omroepmateriales in 1970 overgeheveld wordt naar de toenmalige cultuurgemeenschappen vinden we opnieuw duidelijke verwijzingen naar die objectiviteit terug. In het decreet houdende oprichting van de BRT van 19 december 1979 stelt artikel 23, §1: “De nieuwsuitzendingen worden in een geest van strenge objectiviteit en zonder voorafgaande censuur van de regering gehouden. Ook voor de mededelingen en programma’s met een algemeen informatief karakter is eenzelfde geest van objectiviteit vereist en geldt hetzelfde verbod van voorafgaande censuur vanwege de regering.”.

In het gecoördineerd decreet van 25 januari 1995 betreffende de radio-omroep en de televisie stelt artikel 8, §3, dat de “programma’s van de VRT moeten bijdragen tot een onafhankelijke, objectieve en pluralistische opinievorming in Vlaanderen”. In artikel 23, §1, van datzelfde decreet luidt het als volgt: “In de programma’s wordt op basis van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens elke vorm van discriminatie geweerd. De programmaonderbouw geschiedt derwijze dat hij geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen filosofische strekkingen. De informatieprogramma’s, de mededelingen en de programma’s met een alge-

meen informatieve inslag en alle informatieve programmaonderdelen, dienen onpartijdig en waarheidsgetrouw te zijn.”.

De rechtsleer terzake merkt op dat discriminatie van een of andere partij op de openbare omroep in strijd is met de wettelijke bepalingen. Ook de huidige beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap 2002-2006 vermeldt (blz. 3 en 4) : “De rol van de publieke omroep is geëvolueerd van het louter uitvoeren van een opdracht opgelegd door de overheid, naar het als volwaardige en actieve media-actor verlenen van een dienst aan de burgers die het fundamenteel recht hebben om niet-gemanipuleerde informatie en ideeën te ontvangen, ongeacht landsgrenzen.”. en er wordt herhaald dat: “De informatieprogramma’s, de mededelingen en de programma’s met een informatieve inslag en alle informatieve programmaonderdelen onpartijdig en waarheidsgetrouw dienen te zijn.”.

Daarenboven beschikken de verschillende redacties over specifieke deontologische codes. Voor de Vlaamse journalisten zijn vooral de ‘Verklaring der rechten en plichten van de journalist’ en de ‘Code van journalistieke beginselen’ van belang. Die laatste code werd in 1982 aangenomen door de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB), de Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers (BVDU) en de Federatie van Belgische Magazines (FEBELMA). Hierin staat letterlijk: “De feiten moeten onpartijdig verzameld en weergegeven worden”, “Het onderscheid tussen de weergave van de feiten en de commentaren moet duidelijk merkbaar zijn.” en “De pers erkent en respecteert de vrijheid van opinie, zij verdedigt de vrijheid van publicatie van verschillende standpunten. Zij kant zich tegen elke vorm van discriminatie op grond van geslacht, ras, nationaliteit, godsdienst, ideologie, volk, cultuur, klasse of overtuiging in de mate dat de alzo beleden overtuigingen niet in conflict komen met het respect voor de fundamentele rechten van de menselijke persoon.”. Vermits het Europese Verdrag van de Rechten van de Mens uitdrukkelijk in de statuten van het Vlaams Belang ingeschreven staat, kan dit laatste citaat uit de ‘Code van journalistieke beginselen’ geenszins een reden zijn om op de openbare omroep over te gaan tot een apartheidsbehandeling van het Vlaams Belang. Terzake zou het dus niet onnuttig zijn dat de VRT-journalisten

de ‘Code van journalistieke beginselen’ uitdrukkelijk zouden onderschrijven.

Rekening houdend met de decretale verplichtingen van de openbare omroep en de rechtsleer terzake en rekening houdend met de ‘Code van journalistieke beginselen’ is de behandeling van bepaalde politieke partijen volgens de richtlijnen vervat in de interne VRT-nota ‘De VRT en de democratische samenleving’ volstrekt onaanvaardbaar.

Jurgen VERSTREPEN

Filip DEWINTER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de gecoördineerde decreten van 25 januari 1995 betreffende de radio-omroep en de televisie, meer bepaald artikel 8, §3, en artikel 23, §1;
- gelet op de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap 2002-2006, meer bepaald bladzijden 3 en 4;
- gelet op de deontologische codes voor journalisten en meer bepaald de ‘Code van journalistieke beginselen’ (artikelen 2, 3 en 4);
- gelet op de interne VRT-nota ‘De VRT en de democratische samenleving’ waarin uitdrukkelijk en meermaals wordt gesteld dat het Vlaams Blok, nu Vlaams Belang, op een andere wijze behandeld moet worden dan de andere Vlaamse politieke partijen vertegenwoordigd in het Vlaams Parlement;
- overwegende dat verscheidene studies hebben aangetoond dat voorheen het Vlaams Blok, nu Vlaams Belang, op de openbare omroep gediscrimineerd wordt en er een scheeftekkings is tussen de verhoudingsgewijze aanwezigheid in de programma’s op de VRT van woordvoerders van het Vlaams Belang en die van andere partijen enerzijds en de getalsterkte van de vertegenwoordigers van die partijen in het Vlaams Parlement anderzijds;
- overwegende dat VRT-journalisten al in het openbaar hebben toegegeven dat voorheen het Vlaams Blok, nu Vlaams Belang, op de openbare omroep gediscrimineerd wordt;
- overwegende dat de openbare omroep VRT het nodig heeft geacht om de nota ‘De VRT en de democratische samenleving’ te verstrakken;
- vraagt de Vlaamse Regering:

1° de openbare omroep te verplichten zich te schikken naar de decretaal verplichte neutraliteit en objectiviteit inzake politieke berichtgeving en aldus bepaalde in het Vlaams Parlement vertegenwoordigde partijen niet te discrimineren wat hun aanwe-

zigheid in nieuws en informatieve programma’s betreft;

- 2° er bij de VRT op aan te dringen dat de aanwezigheid van vertegenwoordigers van politieke partijen in nieuws en informatieve programma’s in verhouding is met hun getalsterkte in het op dat moment verkozen Vlaams Parlement;
- 3° alle journalisten van de openbare omroep of die er opdrachten voor verrichten te verplichten de ‘Code van journalistieke beginselen’ onder meer van de Algemene Vereniging voor Beroepsjournalisten in België, expliciet te onderschrijven;
- 4° de journalisten van de VRT te verplichten hun redactiestatuut letterlijk na te leven zonder enige inmenging van het bestuur van de openbare omroep.

Jurgen VERSTREPEN

Filip DEWINTER
